

F. D. GUERAZZI

H

ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΒΕΝΕΒΕΝΤΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

[Συνέχεια]

“Οτε ἡγέρθη, οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἦσαν πλήρεις δακρύων, ἀλλὰ τὸ προκαλέσαν τὰ δάκρυα ταῦτα πάθος εἶχε παρέλθῃ αἰφνης, ὥσανει ἡ προσευχὴ ὑπῆρξε παρένθεσις. . . Ἐπανελθὼν δὲ εἰς τὴν πρώτην ὁμιλίαν, ἠρώτησε τὸν Ρογῆρον :

— Τὸν ἐξεδικήσατε ;

— Ὅχι.

— Λυπούμαι.

— Κατὰ τὸ προσεχές ἔτος, ἂν συναντηθῶμεν πάλιν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐλπίζω νὰ σᾶς ἀπαντήσω κατ’ ἄλλον τρόπον.

— Ἀμὴν ! γενναῖε ἱππότη.

Καίπερ οἱ ἡμέτεροι ἥρωες δὲν εἶχον τὴν βουλιμίαν τῶν τοῦ Ὀμήρου, ὅπως καὶ ἡμεῖς, ὡς ἐκεῖνος, παραστήσωμεν αὐτοὺς δειπνῶντας τρεῖς κατὰ τὴν αὐτὴν ἐσπέραν, οὐχ ἡττον εἰμεθα ἠναγκασμένοι τάχιον ἢ βράδιον νὰ φέρωμεν αὐτοὺς εἰς τὴν τράπεζαν.

Ὁ Γίνος, παραθέσας δεῖπνον, προσήνεγκεν εἰς τὸν Ρογῆρον ὕδωρ ὅπως νιφθῇ, νίψας δὲ καὶ ἐκεῖνος τὰς χεῖρας, ἐκάθηνεν ἀπέναντί του.

Τὰ ὄψα δὲν ἦσαν πολλά, οὐδ’ ἐκλεκτά. Εἰς γερανός, ὅπως ἀπὸ τῆς πρωίας, ἤρκεσαν εἰς ἀμφοτέρους, ὅπως κορεσθῶσιν.

“Ἄν εἰς τινὰ τῶν ἡμετέρων ἀναγωνιστῶν δὲν ἀρέσκη τὸ φαγητόν, ἅς μεμφθῇ τοὺς καιροὺς, οὐς ἐξιστοροῦμεν. Ἐκτοτε τὰ ἐν τῷ κόσμῳ μικρά τε καὶ μεγάλα μετεβλήθησαν.

Ὁ Ιέραιξ, ὁ ταῶς καὶ τὰ τούτοις ὁμοία ἐθεωροῦντο λίαν ἐκλεκτὰ φαγητά, καὶ παρενετίθεντο εἰς τὰς τραπέζας τῶν ἀρχόντων. Νῦν θὰ περιεφρόνει αὐτὰ καὶ ὁ ἐλεεινότερος τῶν ζητούντων τεμάχιον ἀρτοῦ δι’ ἀγάπην Θεοῦ ἐπαιτῶν.

Τοῦτο μόνον εἶναι ἄξιον παρατηρήσεως, ὅτι πᾶσαι αἱ γενεαὶ ἐπινον καὶ ἐξακολουθοῦσι νὰ πίνωσιν εὐχαρίστως τὸν οἶνον, ὅπερ τιμᾷ, οὐχὶ τὸσον τοῦτον, ὅσον τοὺς ἀνθρώπους, οἵτινες τῆς μωρίας προκρίνουσι τὴν μέθην καὶ τὰνάπαλιν . . . εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Ἐνῷ ἐκάθηντο εἰς τὴν τράπεζαν, ὁ Ρογῆρος κατελήφθη ὑπὸ τινος ἰδέας τὸσον πολὺ, ὥστε, λησμονήσας τὸ φαγητόν, ἔμμενεν ἀκίνητος. Ὁ Γίνος, ἀφοῦ ἐπὶ μακρὸν τὸν παρετήρησεν, εἶπεν αὐτῷ :

— Γενναῖε ἱππότη, ἂν ἡ ἐρώτησίς μου δὲν ἦναι ἀδιάκριτος, εἰπέτε μου, παρακαλῶ, τί σκέπτεσθε ;

— Κύρ Γίνε, ἀπήντησεν ὁ Ρογῆρος μετὰ δισταγμοῦ, θὰ ἀπῆνταν προθύμως εἰς τὴν ἐρώτησίν σας, ἂν δὲν ἐφοδοῦμην μὴ γίνω ὀχληρός.

— Μὴν ἔχετε κανένα φόβον περὶ τοῦτου. Ὅμιλῆσατε ἐλευθέρως, διότι ὅ,τι δῆποτε καὶ ἂν μοῦ εἰπῆτε, θὰ μὲ εὐχαρίστησῃ πολὺ.

— Ἐσκεπτόμην πῶς εὐγενὲς βαρόνος, ὡς φαίνεσθε, εὐρίσκετε εὐχαρίστησιν εἰς τοιοῦτον ἔργον, τὸ ὅποτον πάντες συμφώνως ἀποκαλοῦσιν ἄτιμον. Νομίζω δὲ ὅτι δὲν εἴσθε γεννημένος δι’ αὐτό.

— Ἐμαντεύσατε. . . Δὲν ἐγεννήθη διὰ τὸ ἔργον τοῦτο, τὸ ὅποτον καὶ ἐγὼ συμφωνῶ ὅτι εἶναι ἄτιμον, ἀγκαλὰ γνωρίζω, ὅτι ἂν, εἰς τοὺς ὀνομαζόντας αὐτὸ οὕτως, εἰπῇ κανεὶς : ὁ ἀναμάρτητος πρῶτος τὸν λίθον βαλέτω, οὐδεὶς αὐτῶν θὰ ἦτο τὸσον ἀσύνητος, ὥστε νὰ τολμήσῃ. Ἀποστρέφομαι τοὺς περὶ ἐμὲ ληστὰς καὶ εἶμαι μετ’ αὐτῶν ἐξ ἀνάγκης. Ἡ τύχη εἶχε μοῦ δώσῃ μεγάλην περιουσίαν καὶ ἔνδοξον ὄνομα. Ἀλλὰ τὰ πλοῦτή μου μετετρέπησαν εἰς πενίαν καὶ τὸ ὄνομά μου εἰς αἰσχος. Εἰς ἐμὲ βλέπετε ἐν τῶν παιγνίων τῆς τύχης, ἢ μάλλον λείψανον καταδιώξεως, διότι εἶμαι ὁ Γίνος τοῦ Τάκκου, εἰς τῶν ἀρχόντων τῆς Σιένης.

— Σεῖς εἴσθε ὁ Γίνος τοῦ Τάκκου, ὁ διασημὸς ληστής ! ἀνέκραξεν ὁ Ρογῆρος ἐγερθεὶς.

— Ὁ Γίνος τοῦ Τάκκου Μονατσέσκης τῆς Τορρίτας, ἀπήντησεν ὁ Γίνος, χωρὶς νὰ δείξῃ τὴν ἐλαχίστην συγκίνησιν. Θὰ ἠκούσατε βεβαίως περὶ ἐμοῦ παράδοξα πράγματα. Εἰξεύρω ὅτι ὁ μωρὸς ὄχλος μὲ παριστᾷ ὡς φοβερόν καὶ ἀσπλαγχνόν γίγαντα. Εἰξεύρω ὅτι αἱ γυναῖκες μεταχειρίζονται τὸ ὄνομά μου, διὰ νὰ ἐκφοβίσωσι τὰ μικρὰ παιδιά, ὡς ἂν ἤμην στρίγκλα ἢ μπαμπάουλας, διότι, ὡς λέγει ἀρχαῖον τι ρητόν, οἱ ἄνθρωποι, ὅταν καταδιώκωσι τὸν ὁμοῖόν των, δὲν εὐχαριστοῦνται νὰ τὸν καταστήσωσι μόνον δυστυχῆ, ἀλλὰ θέλωσιν αὐτὸν καὶ ἄτιμον. . . καὶ τοῦτο εἶναι τὸ ὀλιγώτερον . . . Νομίζετε ὅτι ἐγὼ εἶμαι ἐξ ἐκείνων, οἱ ὅποιοι φροντίζουν περὶ ἐπαίνου ἢ κατηγορίας ;

— Ἦκουσα νὰ σᾶς ἀναφέρωσι συχνά, ὡς γενναῖον ἱππότην, καὶ πολλοὶ ἐνώπιόν μου ἐξέφρασαν τὴν λύπην των, διότι ἡ ἀνάγκη σᾶς ἐξώθησεν εἰς ἔργον, τὸ ὅποτον δὲν ἀγαπᾶτε βεβαίως.

— Εὐχαριστῶ τοὺς ἀγαθοὺς ἐκείνους ἀνθρώπους. Εὐρισκόμενος ἐν καταστάσει πολέμου κατὰ τῆς κοινωνίας, προσπαθῶ νὰ πράττω ὅσον δύναμαι ὀλιγώτερον κακόν. Ἄν, διατρέχων τὰς ὁδοὺς, συναντήσω ἀγαθὸν τινα ἄνθρωπον πτωχόν, τὸν βοηθῶ ἂν μαθητὴν, δίδω αὐτῷ χρήματα, ὅπως ἀγοράσῃ βιβλία, ἢ τὸν συμβουλεύω νὰ καταγίνεται εἰς ὠφέλιμα πράγματα, διότι ἀγαπῶ τὴν πατρίδα μου. Ἀλλ’ ὁ πλούσιος καλόγηρος καὶ ὁ ἀλαζὼν εὐγενὲς πρέπει νὰ πληρώσωσι λύτρα. Αὐτοὶ προσπαθοῦσι νὰ μὲ φονεύσωσι, καὶ κάμνουν τὸ χρέος των. Ἐγὼ δὲν τοὺς φονεύω, ἀλλὰ πέρνω τὰ χρήματά των, καὶ κάμνω τὸ ἰδικόν μου. Ἄν θέλωσιν εἰρήνην, ἐγὼ εἶμαι ἔτοιμος νὰ καταθέσω πρῶτος τὰ ὄπλα. Ἀλλὰ, ἂν ἦναι ἀληθές, ὅτι τὰ πλοῦτή των ὀλίγων

εἶναι αἰτία τῆς ἀθλιότητος τῶν πολλῶν, ὠφελῶ τὴν κοινωνίαν καὶ ὅταν ἀκόμη τὴν πολεμῶ.

— Ἡ Σιένη ἀπώλεσε βεβαίως πολὺ, ὅτε τὴν ἐγκατελείψατε.

— Δὲν τὴν ἐγκατέλειψα, γενναῖε ἱππότη, ἐξεδιώχθην.

— Λοιπὸν δὲν εἶναι πλέον ἐλπίς νὰ γίνετε πάλιν ἀγαθὸς καὶ πιστὸς πολίτης ;

— Οὐδεμία. Ἡ ὕβρις ὑπερβαίνει τὴν συγχώρησιν. Θέλετε ν’ ἀκούσετε τὴν ἱστορίαν μου ; Δὲν εἶναι μακρά, ἀλλὰ φοβερά, ὅσον οὐδεμία ἄλλη ἐν τῷ κόσμῳ.

— Τοῦτο, κύρ Γίνε, θὰ τὸ θεωρήσω ὡς τὴν μεγαλειτέραν εὐγένειαν ἐκ μέρους σας.

— Ἐπὶ τῶν ὄχθων τοῦ Ἀρβίου, ὅπου ὁ Φαρινάτος, ὁ μὲν ἄνθρωπος, ὁ μεγάλθυμος ἐκείνος ἱππότης, ἐνίκησε τοὺς ἐχθροὺς του καὶ ἐχώρισε τὸν ἀγῶνα αὐτῶν ἀπὸ τοῦ τῆς πατρίδος, διότι ἐκείνων μὲν ἐπεδιώξε τὸν ὀλεθρον, ἐνῷ τὴν πατρίδα ἠθέλησε νὰ καταστήσῃ ἰσχυράν, ἀνυψοῦνται οἱ ταπεινοὶ πύργοι τοῦ φρουρίου μου τῆς Τορρίτας. Οὐχὶ δὲ μακρὰν τούτου κεῖνται τὰ πλοῦσια κτήματα καὶ τὰ υπερήφανα φρούρια τῶν κομητῶν τοῦ Σάντα-Φιόρα.

«Οἱ ἀλαζόνες ! Βρενθυόμενοι διὰ τὰ πλοῦτή των, νομίζουσιν ὅτι ἡ ἀρετὴ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ συνυπάρξῃ μετὰ τῆς πτωχείας, καὶ ἐκδηλοῦσι τὴν ἰσχύν των πράττοντες τὸ κακόν, διότι τοῦτο νομίζουσι κράτος. . . τὴν δὲ εὐγένειαν καὶ προσήνειαν θεωροῦσιν ἀδυναμίαν.

«Τάκκος, ὁ πατήρ μου, ἐκεῖνος ὁ ὅποιος ἐπαίξε μὲ τὴν λόγῃν ἐκείνην, ἡγωνίζετο παντὶ σθένει νὰ ἀποκτήσῃ φήμην ἐναρέτου ἱππότου . . . ἂν δὲ καὶ δὲν εἶχε τὰ πλοῦτή των κομητῶν τοῦ Σάντα-Φιόρα, ἐβόηθει τοὺς πένητας τῶν περιχώρων, ἐπανόρθωνε τὰς ἀδικίας καὶ ἐπανάφερε τὴν εἰρήνην εἰς τὸ μέρος, ὅθεν αὕτη εἶχεν ἀναχωρήσῃ . . . Ὅτε διήρχετο, οἱ χωρικοὶ ἐφώναζον ὁ εἰς εἰς τὸν ἄλλον . . . τρέξατε νὰ ἰδῆτε τὸν ἱππότην . . . καὶ ἀμέσως αἱ γυναῖκες ἔτρεχον εἰς τὰ παραθύρα, οἱ ἄνδρες ἀσκεπεῖς εἰς τὰς θύρας τῶν παντοπωλείων, καὶ οἱ νέοι συνωθοῦντο ποῖος πρῶτος ν’ ἀσπασθῇ τὴν χεῖρά του.

«Ὁ πατήρ μου νῦν χαριστεῖτο μεγάλως ἐκ τῶν ἐνδείξεων τούτων τῆς ἀγάπης, καὶ τοῦ μὲν ἐθώπευε τὰς παρειαίς, τοῦ δὲ τὴν κεφαλὴν διὰ τῆς χειρὸς ἐκείνης, ἡ ὁποία ἦτο φοβερά, ὡς οἱ ὄνυχες τοῦ λέοντος . . . ὅταν πρόκηται νὰ ὑπερασπισθῇ τὰ μικρά του. Πολλάκις εἶδον αὐτὸν νὰ δακρύῃ ἐκ τῆς συγκινήσεως, καὶ πολλάκις τὸν ἤκουσα λέγοντα :

«Κύριοι ἀκόλουθοι, διατὶ ἀπομακρύνετε ἀπ’ ἐμοῦ τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους . . . δυσαρρεστεῖσθε διότι μὲ ἀγαποῦν ;

«Ἐνίοτε, κατὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, φέρων θώρακα ἐκ δέρματος καὶ ἱππεύων ἀθλιόν τι ἱππάριον, παρεφύλαττεν ἐν τῇ ὁδῷ καὶ παρεκάλει τοὺς διαβάτας, ἐπ’ ὀνόματι τοῦ κυρίου τοῦ Τάκκου τῆς Τορρίτας, νὰ δεχθῶσι κατὰ τὴν νύκτα ἐκείνην τὴν ἐν τῷ φρουρίῳ φιλοξενίαν. Εἶτα ἔχαιρεν ἀποκαλυπτόμενος αὐτοῖς ὡς ὁ κύ-

ριος τοῦ φρουρίου καὶ τὸν ξενισθένα, ἂν ἦτο πτωχός, ἐφιλοδώρει κατὰ δύναμιν.

» Συχνάκις οἱ κόμητες τοῦ Σάντα-Φιόρα ἔδιδον πολυτελέστατα γεύματα, προσκαλοῦντες πολλοὺς ἐκ τῶν περιχώρων ...

» Αἶσχος μέγα!

» Αἱ τραπεζαὶ τῶν ἔμενον ἔρημοι, ἐνφω κατὰ τὰς αὐτὰς ἡμέρας οἱ ξένοι ἦσαν πολυάριθμοι ἐν Τορρίτα ... διότι δὲν πρέπει ν' ἀγνοῖται, γενναῖε ἱππότη, ὅτι ὅπως δίδηται ἀπαίτεται λεπτοτάτη τέχνη, ἥ ὅποια δὲν διδάσκεται, ἀλλ' εἶναι φυσικὴ, ὥς ἡ καλλονὴ τοῦ σώματος.

» Ὁ δίδων δεικνύεται ἀνώτερος τοῦ λαμβάνοντος — καὶ ταῦτα λέγων ὁ Γίνος ἀνύψωσε τὸν δάκτυλον, ὅπως ἐπιστήσῃ ἐπὶ μᾶλλον τὴν προσοχὴν τοῦ Ρογήρου — ... Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, τὸ δῶρον ἔχει ἀφορμὴν τὴν ὑπερφημίαν τοῦ δωροῦντος καὶ στηρίζεται ἐπὶ τοῦ ἐξευτελισμοῦ τοῦ λαμβάνοντος. Ὡς ἐκ τούτου, δὲν πρέπει νὰ θαυμάζῃ κανεὶς, ἀκούων τόσον συχνὰ νὰ λαλῶσι περὶ ἀγνωμοσύνης, διότι τὸ δῶρον τοῦ πλουσίου εἶναι διὰ τὸν πτωχὸν ἐξευτελισμὸς βαρύνων περισσότερον τῆς εὐεργεσίας. Ὁ πλούσιος, διότι ἔχει περισσότερα χρήματα ἀπὸ τὸν πτωχόν, φρονεῖ ὅτι δύναται ν' ἀγοράσῃ τὴν ψυχὴν τοῦ τοῖς μετρητοῖς.

» Ὁ εὐχαρὶς τρόπος, ἡ προσήνεια τοῦ μειδιάματος, ὥς ἐκ τῶν ὁποίων ὁ ἄνθρωπος δὲν αἰσθάνεται ἢ δὲν ἐνθυμεῖται τὴν μικρότητά του καὶ πείθεται ὅτι δεχόμενος προξενεῖ εὐχαρίστησιν εἰς τὸν δίδοντα, ἀννούμενος δὲ λύπην, ὥς ἐκ τούτου δ' ἀναγκάζεται νὰ δεχθῇ τὴν εὐγενῆ προσφορὰν τοῦ ἄλλου, εἶναι πράγματα, γενναῖε ἱππότη, τὰ ὁποῖα, ὥς ἔλεγον ὑμῖν, θαυμάζονται, ἀλλὰ δὲν διδάσκονται. Ταῦτα δ' ὑπῆρξαν αἱ ἀστικαὶ ἀρεταὶ τοῦ πατρὸς μου· αἱ δὲ πολεμικαὶ ... σεῖς ἐξελάβετε τὴν λόγχην του, ὥς τὴν τοῦ μυθολογούμενου συζύγου τῆς βασιλείσης Γινέβρας ... Ἀρκεῖ νὰ μάθητε τὸ ἀγωνιζόμενος ποτέ, ἐν κλειστῷ περιβόλῳ, εἰς τοὺς κατὰ τὰ Χριστούγεννα τελουμένους ἀγῶνας ἐν Σιένῃ, κατέκτησεν εἰκοσι πανοπλίας καὶ εἰκοσιν ἱππους, ἀλλὰ ταῦτα πάντα ἀπέδωκεν εἰς τοὺς ἡττηθέντας ἱππότητας, ἄνευ λύτρων, παραλαβὼν μάλιστα αὐτοὺς ἐν Τορρίτα, ὅπου τοὺς ἐτίμησε μεγαλοπρεπῶς ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας.

» Οἱ ἱππῶται ἐπέστρεψαν εἰς τὰ φρούρια τῶν, ἐκπεπληγμένοι διὰ τὴν ἀρετὴν τοῦ βαρόνου.

» Οἱ κόμητες τοῦ Σάντα-Φιόρα, μὴ θυμώμενοι νὰ ὑπερισχύσωσι εἰς τοὺς ἱποτικὸς ἐκείνους ἀγῶνας, κατέβαλλον πᾶσαν προσπάθειαν παρὰ τῇ κοινότητι τῆς Σιένης, ὅπως καταργήσῃ αὐτούς· ἀλλὰ πάντοτε εἰς μάτην, διότι οἱ κάτοικοι τῆς Σιένης εἶναι ἀνδρεῖοι καὶ ἀγαπῶσι θερμῶς τοὺς ἀγῶνας ἐκείνους.

» Κατὰ τοὺς διεφθαρμένους καιροὺς, εἰς τοὺς ὁποίους ζῶμεν, ἡ ἀμύλλα, ἀντὶ νὰ ἦναι μήτηρ τῆς ἀρετῆς, γεννᾷ τὸ μῖσος.

» Καὶ αὐτὸς ὁ πατήρ μου, καίπερ πρὸς πάντας τοὺς ἄλλους ἐφέρετο εὐγενῶς, δὲν ἐφέρετο οὕτω καὶ πρὸς τοὺς κόμητας τοῦ

Σάντα-Φιόρα ... μάλιστα ὁσάκις ἡδύνατο νὰ ἀναμιχθῇ εἰς πάλιν, τῆς ὁποίας συμμετεῖχον καὶ ἐκεῖνοι, συνετάσσετο πάντοτε μετὰ τῶν ἀντιπάλων τῶν, καὶ τοιαῦτα κτυπήματα ἐπέφερε κατ' αὐτῶν, ὥστε ἐπ' ἀνῆρχοντο εἰς τὰ φρούρια τῶν ἐμούντες αἱμα. Συχνάκις ἐκ μικρὰς τιнос αἰτίας προέκυπτον συμφοραὶ. Τὸ μῖσος τῶν κυρίων μετεδόθη καὶ εἰς τοὺς ὑποτελεῖς.

» Οὗτοι συχνάκις συναντῶμενοι ἐν τοῖς ἀγροῖς ἤρχοντο πρῶτον εἰς λόγους καὶ ἀπειλὰς καὶ εἶτα εἰς τὰς χεῖρας.

» Ἐντεῦθεν δὲ τραύματα καὶ φόνοι.

» Οἱ βαρόνοι ἐνόμιζον ὅτι ἐξετίθετο ἡ τιμὴ τῶν, ἂν δὲν ἐλάμβανον τὸ μέρος τῶν ... καὶ ὁ πόλεμος διεξήγετο φανερὰ ἐν τῷ μέσῳ χώρῳ. ἦτις καυχᾶται διὰ τὰς ἐλευθερίας αὐτῆς καὶ τὴν δημοκρατικὴν κυβέρνησιν.

» Ὁ πατήρ μου, ἂν καὶ πολλὰ ὑποδέσμευτος καὶ κατὰ τὴν περιουσίαν καὶ κατὰ τοὺς ἄνδρας, ἀντεπάλαιε τόσον καλῶς, ὥστε οἱ κόμητες, βλέποντες ὅτι ἡ φανερὰ βία εἰς οὐδὲν κατέληγε, κατέφυγον εἰς τὴν προδοσίαν ...

» Δὲν ἐνθυμοῦμαι, διότι μόλις ἤμην τότε τετραέτης, τὴν φοβερὰν νύκτα, κατὰ τὴν ὁποίαν εἰς ἀπιστος ὑποτελής, φρουρῶν εἰς τὴν θύραν τοῦ φρουρίου, εἰσήγαγε τοὺς ἄνδρας τῶν κομητῶν τοῦ Σάντα-Φιόρα.

» Ἀμυδρῶς μόνον ἐνθυμοῦμαι ὅτι εἶδον νεάνιδας λυσικόμους νὰ τρέχωσι τῇδε καὶ ἐκεῖ ὥς δαιμονισμένοι, καὶ μίαν γυναῖκα ἥ ὁποία κάτωχρος με ἔλαβεν εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς καὶ διὰ δρόμων σκοτεινῶν με ἔφερον ἐνώπιον ἀνδρὸς ἐνόπλου, ὅστις ἐθώπευσε καὶ ἐμὲ καὶ ἐκείνην.

» Πτωχὴ μου μήτηρ!

» Φαντασθῆτε με ποῖαν καρδίαν, μία τόσον εὐγενῆς δέσποινα, ἀνυπόδητος, με τὸ ὑποκάμισον καὶ φέρουσα ἐπὶ τῶν νώτων τὸ τέκνον τῆς, ἔφυγε ἀπὸ τοῦ λεηλατηθέντος οἴκου τοῦ εὐγενοῦς συζύγου τῆς, ἀγνοοῦσα ἂν οὗτος ἔζη, διότι μόλις ἤκουσε τὸν θόρυβον ὀπισθεὶς ἔδραμεν εἰς τὴν συμπλοκὴν. Οἱ πρεσβύτεροι τῶν ὑποτελῶν μου μοὶ διηγήθησαν μυριάκις ὅτι ὁ πατήρ μου κατὰ τὴν νύκτα ἐκείνην ἐξετέλεσε ἀπίστευτα θαύματα ἀνδρίας, ἐνώπιον τῶν ὁποίων θὰ ὠχρίων καὶ αὐτὰ τὰ μυθικὰ ἄθλα τῶν ἱποτῶν τῆς Στρογγύλης Τραπεζῆς, καὶ ὅτι, ἂν τὸ πλῆθος τῶν ἐχθρῶν δὲν ἦτο τόσον μέγα, Κύριος οἶδε πῶς θὰ ἐτελείωνε τὸ πρᾶγμα. Στενοχωρούμενος πανταχόθεν, δὲν ὀπισθοχώρησεν ἢ ἀφοῦ ἐπληροφορήθη ὅτι τὸ τέκνον του, ἡ σύζυγός του καὶ οἱ πιστότεροι τῶν ὑποτελῶν του εἶχον καταφύγη εἰς ἀσφαλὲς μέρος.

» Αὐτὸς ἦτο ὁ ἐνοπλος ἀνὴρ, εἰς τὸν ὁποῖον με ἔφερον ἡ μήτηρ μου ἐν τοῖς ἀγροῖς, καὶ τὸν ὁποῖον, ἂν καὶ ἔβλεπα καθ' ἐκάστην, δὲν ἀνεγνώρισα ... τόσον ἦτο μεταβεβλημένος ἐκ τῶν σωματικῶν καὶ τῶν πνευματικῶν μόχθων.

» Μοὶ ἐδιηγήθησαν προσέτι, ὅτι, ἂν καὶ αἱ πληγαὶ του δὲν ἦσαν ἐπικίνδυνοι, ἦσαν ὅμως τόσον πολλαί, ὥστε παρῆλθε πολὺς

καιρὸς ἄχρις οὗ ἡδυνήθη νὰ φέρῃ πανοπλίαν. Εἰς τὸν νοῦν μου ὑπάρχει κενόν, καὶ ἐνθυμοῦμαι μόνον ὅτι ἡ γυνὴ ἐκείνη, ἥ ὁποία εἶχε με σώσει, με ἔφερον εἰς ἓν φρούριον, ὅπου εὐρομεν, ὠραίαν δέσποιναν μελανεῖμονα καὶ ἱερέα, ὁ ὁποῖος ὥς ἔμαθον βραδύτερον ἦτο ὁ ἐφημέριος τοῦ φρουρίου.

» Οὗτοι ὑπεδέχθησαν ἡμᾶς ἐγκαρδίως. Ἀφοῦ δὲ ἡ μήτηρ μου ὠμίλησε πρὸς αὐτοὺς μυστικῶς, ἐκλαυσαν τόσῳ, ὅσῳ οὐδέποτε ἐπίστευον ὅτι θὰ ἡδύνατο νὰ κλαύσῃ ἀνθρώπινον πλάσμα διὰ ξένην δυστυχίαν. Ἡ μήτηρ μου, ἂν πᾶσαν ἐσπέραν, με ἔφερον εἰς τὴν σκοτεινὴν μέρος, ὅπου ἔκαε μία μόνη λαμπράς, ἐνώπιον τῆς εἰκόνης τοῦ Σωτῆρος, καὶ ἐκεῖ προσηυχόμεθα ἐπὶ μακρὸν μετὰ τῆς δέσποινης τοῦ φρουρίου καὶ τοῦ ἱερέως· εἶτα με ὠδήγει εἰς τὴν κλίνην, ὅπου πρὶν ἢ κοιμηθῶ μοὶ διηγεῖτο πολλὰ κατορθώματα ἀνδρείας καὶ συνέσεως τῶν ἀρχαίων ἱποτῶν.

» Ἐσπέραν τινὰ δὲν τὴν εἶδον. Ἡρώτησα περὶ αὐτῆς τὴν δέσποιναν τοῦ φρουρίου, ἀλλ' αὕτη δὲν μοὶ ἀπεκρίθη. Τότε ἤρχισα νὰ κλαίω ἀπαρηγόρητα, ἂν καὶ ἡγνόουν τὸν λόγον.

» Ὁ ἐφημέριος ἐσπόγγιζε τοὺς ὀφθαλμούς του ὀπισθεν τῆς ἔδρας τῆς δέσποινης, ἥ ὁποία ἐφαίνετο ὅτι ἐλυπεῖτο περισσότερον διὰ τὰ δάκρυά μου, ἢ διὰ τὸν θάνατον τῆς δυστυχούς αὐτῆς νύμφης.

» — Τίνος εἶναι αὕτη ἡ τόσον μακρὰ ράβδος; ἠρώτησα ἡμέραν τινὰ τὴν δέσποιναν, ἰδὼν τὴν πατρικὴν μου λόγχην ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ φρουρίου.

» — Εἶναι ἡ λόγχη τοῦ πατρὸς σου.

» — Καὶ τὸ αἵματωμένον αὐτὸ ὑποκάμισον;

» — Εἶναι τὸ ὑποκάμισον τοῦ πατρὸς σου.

» — Διατί δὲν ἔρχεται νὰ μάς ἰδῇ; Μήπως δὲν μετ' ἀγαπᾷ;

» — Ὅρφανε, σὲ ἡγάπα περισσότερον ἀπὸ τὴν ζωὴν του, ἀλλ' οἱ ἐχθροὶ του τὸν ἐφόνευσαν.

» — Θεέ μου! καὶ ποῦ εἶναι αὐτοὶ οἱ προδότες; Πῶς ὀνομάζονται, δέσποινα;

» — Ὡς τοῦ προδοθέντος, θὰ τὸ μάθης, ὅταν θὰ δύνασαι νὰ ἐκδικηθῇς.

» — Ὡ, ὠραία μου δέσποινα, καὶ πότε θὰ δύναμαι;

» — Ὅταν θὰ χειρίζεσαι αὐτὴν τὴν λόγχην, καθὼς τὴν ράβδον, τὴν ὁποίαν κρατεῖς εἰς τὰς χεῖρας.

» Καὶ οὕτως ἐνεφυτεύθησαν ἐν τῷ πνεύματί μου αἱ ιδεαὶ τῆς ἐκδικήσεως καὶ τοῦ θανάτου, πρὶν ἢ εἰξέυρω διὰ ποίου τρόπου δύναται τις νὰ βλάψῃ ἓνα ἄνθρωπον.

» Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης, ἐν καὶ μόνον ἐσκεπτόμην, πῶς νὰ γείνω εὐρωστος ὅπως χειρίζομαι τὴν λόγχην ἐκείνην.

» Ὁ ἥλιος ἀνατέλλων με εὕρισκεν ἐν τῷ δάσει, καὶ ἐν τῷ δάσει με ἄφινε δύνων ἔντος ὀλίγου, ἐγενόμην δεξιότατος κυνηγός.

» Ὅτε, ἀσθμαίνων ἐκ τοῦ κόπου, ἐπέστρεφον εἰς τὸ φρούριον φέρων ἐπ' ὤμων

τὸν φονευθέντα ἀγριόχοιρον, ἡ δέσποινα ἤρχετο μειδιῶσα εἰς προὔπαντήσιν μου καὶ με κατησπάζετο.

• Ἀλλ' ἂν ἐπέστρεφον ἄνευ κυνηγίου, οὐδένα ἔβλεπον.

• Ἡ ὁδὸς ἦτο ἔρημος, καὶ ἐγὼ ἐκρυπτόμην εἰς τὸ ἀπώτατον τοῦ φρουρίου μέρος, λυσσῶν ἐπὶ τῇ ἀποτυχίᾳ.

• Πολλάκις τὴν νύκτα, ὅτε πάντες οἱ ἐν τῷ φρουρίῳ ἐκοιμῶντο, μετέβαινον δισταζών, ὡς κλέπτης, ἐκεῖ ὅπου ἔκειτο ἐστηριγμένη ἡ λόγχη τοῦ πατρός μου καὶ λαμβάνων αὐτήν ἐκ τοῦ σαυρωτῆρος προσεπάθουν νὰ τὴν ἀνυψώσω.

• Ἀπίστευτοι ἦσαν οἱ ἀγῶνες, τοὺς ὁποίους κατέβαλλον. Ἐθετον τὰς χεῖρας κατὰ διαφόρους τρόπους.

• Ἐσφιγγον, ἐτίνασσαν αὐτήν ἄλλὰ ματαίως.

[Ἐπεται συνέχεια].

ΠΑΝ. ΠΑΝΑΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΟΝΕ

Η ΚΟΜΗΣΣΑ ΣΑΡΡΑ

[Συνέχεια]

Τὸ μέγαρον τοῦ Δεσυνῆ, ἀφεθὲν ἐξ ἀκηδίας ἢ μᾶλλον ἐκ φιλαργυρίας τοῦ μαρκησίου, εἶναι μεγάλη τερψιθέατος οἰκοδομή, ἰδρυθεῖσα ἐπὶ τῆς Ἀναγεννήσεως, μεταξὺ αὐλῆς καὶ κήπου· θύρα μεγαλοπρεπῆς, πρὸ εἰκοσιν ἐτῶν μὴ ἀνεφθέισα, περιβάλλεται ὑπὸ μεγάλων γεγλυμμένων λίθων, χλοανθέντων ὑπὸ τῆς ὑγρασίας. Ἐν τῇ αὐλῇ, τὸ χόρτον βλαστάνει μεταξὺ τῶν πλακῶν.

Ἐπὶ τῶν παραθυροφύλλων καὶ τῶν ὑέλων ὁ κονιορτός, παρασυρόμενος ὑπὸ τῆς βροχῆς, ἀπετέλεσε μέλαιναν τινὰ ἐπαλοιφήν. Εἰσέρχονται εἰς τὸ μέγαρον ὄχι διὰ τῆς μεγάλης εἰσόδου, τῆς διὰ μαρμαρίνων ἀγγείων πρὸ πολλοῦ κενῶν ἀνθέων κεκοσμημένης, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγούσης πρὸς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ μαγειρείου. Ἐξηγριωμένος τις θυρωρὸς, ἡμικῶφος, ὁ μόνος θεράπων, δν ὁ μαρκήσιος διετήρησε καὶ ὅστις οὐδέποτε ἐπάτησε τὸ ἔδαφος τῆς οἰκίας, συνήνεσε, μετὰ παρατεταμένην συζήτησιν, ν' ἀφήσῃ τὴν εἰσοδὸν ἐλευθέραν εἰς τὸν κύριον καὶ τὴν δεσποινίδα Μερλώ.

Ὁ πατήρ καὶ ἡ θυγάτηρ διήλθον μακρὰν σειρὰν δωματίων ἐν ἡμισκοτίᾳ διακειμένων ἐπὶ τῶν τοίχων τῶν ὁποίων ἐκρέμαντο πλῆθος εἰκόνων ἐν πλατέσι κεχρυσωμένοις πλαίσιοις. Εἰς ὅλας τὰς γωνίας ἔβλεπέ τις τεθειμένης κατὰ γῆς εἰκόνας, καὶ κιβώτια πλήρη ἀχύρων, ἐξ ὧν ἐκαλύπτετο τὸ πλεῖστον τοῦ ἔδαφους, δι' οὗ μόλις ἠδύνατό τις νὰ διέλθῃ. Ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ὁ πατήρ τῆς ἀνέβησαν ψηλαφητῇ μικρὰν τινὰ κλίμακα καὶ ἀφίκοντο εἰς τὴν δευτέραν ὀροφήν, ἔνθα ὑπῆρχε τὸ γραφεῖον τοῦ μαρκησίου. Δύο κραυγαὶ ἐρ-

ράγησαν συγχρόνως. Ἡ Λευκὴ καὶ ἡ Μαγδαληνὴ περιεπτύξαντο ἀλλήλας θύρα τις ἀνεφύχθη ἀθροῦδως καὶ ἡ συνοδεύσασα τὴν δεσποινίδα Δεσυνὴ ἀδελφὴ τοῦ ἐλέους, ἐφάνη ἐπὶ τοῦ οὐδοῦ, ἀξιοπρεπῆς καὶ σιωπηλῇ. Καὶ διὰ τῆς ἡμιανοίξεως τῆς θύρας, ὁ Μερλώ παρετήρησεν ἐν τινὶ μεγάλῳ θαλάμῳ, ἐπὶ θαυμασίας ἐκ ξύλου γεγλυμένου κλίνης, ἐν ἐπισήμῳ δαδουχίᾳ ἀνημμένων λαμπάδων ἐκτάδην τὸν Δεσυνῆ.

Ὁ θάνατος εἶχε διαχύσῃ ἐπὶ τοῦ προσώπου γαλήνιον τινὰ μεγαλοπρέπειαν, ἣν οὐδέποτε ζῶν ἔσχεν. Ὁ συλλέκτης ἐφαίνετο κοιμώμενος, εὐτυχῆς καὶ ἡρεμος, περικυκλούμενος ὑφ' ὅλων τῶν συλλεγόντων ὑπ' αὐτοῦ ἀριστοτεχνισμάτων. Πράγματι οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ Μερλώ, στραφέντες ἀπὸ τῆς ἐπιθανατίου κλίνης, ἠδύνατο νὰ θαυμάσωσιν, ἐπὶ τῶν τοίχων τῆς αἰθούσης, τὰς ὠραιότερας τῶν Ἰταλῶν καὶ Ὁλλανδῶν καλλιγνῶν εἰκόνας. Ἐπὶ τῶν τραπέζων ἐντὸς ὑέλων, ὑπῆρχον θαύματα ἀριστοτεχνικὰ τῆς Σαξωνίας καὶ τῶν Σειβῶν, γεγλυμένοι μεγίστης ἀξίας ἐλεφαντίνοντες, μίλτοι τῆς Λιμόζης, φαγεντιανὰ τοῦ Castelli καὶ Guppio, ἔργα μοναδικὰ ἐπὶ τῇ καθαρότητι τοῦ χρώματός των. Ἐπιλαθόμενος τοῦ πρὸς τὸν θάνατον ὀφειλομένου σεβασμοῦ, ὁ συνταγματάρχης ἤρξατο νὰ διατρέχῃ τὴν αἰθουσαν, θαυμάζων τὰ ὑπὸ τοῦ Laniret καὶ Watteau ἐξόχως εἰργασμένα ριπιδία. τὰς χρυσὰς περματοθήκας (bonbonnières) κατασκευασθείσας ὑπὸ τοῦ Ghirlandajo, τὰς εὐτορεῦτους λαβὰς τῶν ξιφῶν, ὀφειλομένας εἰς τὴν τέχνην τῶν ἰκωνωτέρων ἐργατῶν τῆς Ἰσπανίας. Ὁ Μερλώ οὐδόλως ἦτο γνώστης τῶν τοιούτων, ἀλλὰ πάντα ὅσα ἐθεώρει ἦσαν τόσον ὠραῖα, ὥστε, ἐκπληκτος, ἀφίει ὑποκώφους ἀναφωνήσεις θαυμασμοῦ.

Φωνὴ τις, ἀκουσθεῖσα ἐν τῷ παρακειμένῳ δωματίῳ, ἀπέσπασε τὸν συνταγματάρχην τῆς ἐκστάσεως. Ἐπλησίασεν εἰς τὴν θύραν ἐνστίκτως. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ θαλάμου πρὸ τῆς δεσποινίδος Δεσυνῆ, νεανίας ξανθόθριξ, μετὰ πολλῆς φιλοκαλίας ἐνδεδυμένος καὶ κεχειριδωμένος ἐζήτει συγγνώμην διαμαρτυρούμενος. Ὁ μαρκήσιος, ἔλεγεν, ἦτο δι' αὐτὸν γνήσιος φίλος· δὲν παρήρχετο ἐβδόμας, ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν, χωρὶς νὰ συναντηθῶσι, καὶ πάντοτε μετὰ νέας ἡδονῆς.

Ἄλλως τε, ἦτο τόσῳ εὐγενὲς τὰ αἰσθήματα, ὁ μαρκήσιος, εἶχε τόσῳ λεπτὴν καὶ ἀσφαλῆ καλαισθησίαν! Καὶ ἵνα βεβαιωθῇ τις ἠδύνατο νὰ ἐξετάσῃ τὴν συλλογὴν τῶν εἰκόνων του, πᾶσαι αὗται ἦσαν καθαροὶ μαργαρίται, ἡ οἰκογένεια ἐκέκτητο θησαυρόν...

Καὶ ἡ δεσποινὶς Δεσυνὴ, ἐν ἐκπλήξει καὶ στενοχωρίᾳ διατελοῦσα, ἠγωνίζετο νὰ σταματήσῃ τὸν χεῖμαρρον τοῦτον τῶν λόγων, λέγουσα:

— Συγγνώμην, κύριε, ἀλλὰ νομίζω ὅτι ἡ στιγμή δὲν εἶναι κατάλληλος...

— Κατάλληλος! δεσποινίς, ἐπανέλαθεν ἀμέσως ὁ κομψὸς ἐπισκέπτης, κατὰ τὴν ιδέαν του, δὲν ἠδύνατό τις νὰ εὕρῃ καταλ-

λητοτέραν. Ὁ μαρκήσιος Δεσυνὴ εἶναι γνωστός εἰς τὰς ἀγορὰς τῶν Παρισίων, Λονδίνου, Βιέννης καὶ Πετροπόλεως, ὡς εἰς τῶν σπουδαιοτέρων συλλογέων τῆς Εὐρώπης. Ἡ εἰδησις τοῦ θανάτου του μέλλει νὰ διασπαρῇ ὡς ἠλεκτρικὸν ρεῦμα, οἱ ἐρασταὶ τῶν καλῶν τεχνῶν, ὠθούμενοι ὑπ' ἄκρας περιεργείας, θὰ ἔλθωσι βεβιαίως ἐξ ὅλων τῶν χωρῶν...

— Ἀλλὰ, κύριε, διέκοψεν ἡ δεσποινὶς Δεσυνὴ, ὠχρίσά πως, περὶ τίνος τέλος μοὶ ὁμιλεῖτε;

— Περὶ τῆς πωλήσεως, δεσποινίς, τῆς θαυμασίας πωλήσεως τῆς πινακοθήκης τοῦ ἀξιοθρηνητοῦ πατρός σας... ἀνέκραξεν ὁ ἐπισκέπτης μετὰ ζωηρότητος. Ἀγνοεῖτε ἴσως ὅτι εὐρίσκονται δώδεκα ἐκατομμυρίων φράγκων εἰκόνας ἐδῶ! Καὶ δύνασθε νὰ με πιστεῦσητε, γνωρίζω ἐγὼ τὴν ἀξίαν των...

— Ἀλλὰ πρὸς ποῖον λοιπὸν ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ὁμιλῶ; ἥρωτησε τότε ψυχρῶς ἡ δεσποινὶς Δεσυνὴ.

— Ναί, τίς εἶσθε, κύριε; εἶπεν ἀποτόμως ὁ συνταγματάρχης, προχωρῶν ἐν βῆμα καὶ ἐρχόμενος ὡς ἀπροσδόκητος ἐφεδρεία εἰς τὴν κρίσιν τῆς μάχης.

Ὁ κομψὸς συνομιλητὴς τῆς δεσποινίδος Δεσυνῆ, ἀπηύθυνε τῷ Μερλῷ χαριέστατον μειδίαμα καὶ διὰ τοῦ μεσαίου δακτύλου διορθῶν τὸν λαίμοδέτην ὡς ἀνθρωπος βέβαιος περὶ τοῦ ἀποτελέσματος, ὅπερ θὰ ἐπενέγκῃ τὸ ὄνομά του,

— Τριστράμ, πραγματογνώμων, ἔμπορος εἰκόνων, εἶπε... λίαν γνωστός!... Ἐπὶ τῆς οδοῦ Chaussée - d'Antin... Ὁ λάβω τὴν τιμὴν νὰ παρουσιάσω ἐμαυτὸν εἰς τὴν δεσποινίδα. Λυποῦμαι πολὺ ὅτι ἐφάνην εἰς ὑμᾶς ἀδιάκριτος...

— Καὶ εἶναι καιρὸς νὰ σκεφθῇτε περὶ αὐτοῦ, ἐπανέλαθεν ὁ συνταγματάρχης... Ἰδοὺ ὁ δρόμος, κύριε. Καὶ ἐδείκνυε τὴν θύραν... Μὲ συγχωρεῖτε δὲ ὅτι δὲν σᾶς συνοδεύω...

— Εἰσθε πολὺ ὑποχρεωτικὸς... ἔτον-θόρυσεν ὁ πραγματογνώμων μειδιῶν ὡς τις εἰθισμένος νὰ θεωρῇ τὰς ἀποτόμους ἀρνήσεις, ὡς ἀπαραίτητα παρεπόμενα τῶν μεγάλων ὑποθέσεων. Καί, σείων χαριέντως τὴν λεπτὴν ράβδον του, ἐχαίρετίσε καὶ ἐξήλθε.

— Βλέπετε, πάτερ, πόσον ἀναγκαῖος, καὶ πόσον καλῶς ἐπραξας νὰ ἔλθῃς. Εἶπε τότε ἡ Μαγδαληνὴ τῷ συνταγματάρχῃ. Ὅταν οὐδεὶς ἀνὴρ ὑπάρχῃ ἐν τινὶ οἰκίᾳ, οἱ ἐνοχλητικοὶ γίνονται τολμηρότεροι...

— Ὡστε νὰ μείνωμεν ἐδῶ, ἀγαπητῇ μου κόρη, ἀπεκρίνατο ὁ Μερλώ... Ἐδῶ δὲν ὑπάρχουν ὑπηρεταὶ ἐκτὸς ἐκείνου τοῦ θηριανθρώπου τοῦ θυρωροῦ... Πρέπει λοιπὸν νὰ μηνύσω νὰ ἔλθῃ ὁ ὑπηρετὴς μου. Ἐνόσῳ ὁ Καναλέλ δὲν εἶναι ἐδῶ, θὰ εἴμεθα ἡμεῖς πλέον ἡ οἰκογένεια τῆς Λευκῆς...

Ἡ Μαγδαληνὴ ἐρρίφθη εἰς τὸν τράχηλον τοῦ πατρός τῆς, οὐ τίνος τόσον ἐπιτηδεῖως ἐγίνωσκε νὰ χειρίζεται τὴν δύστροπον φύσιν...

— Ἐγὼ θὰ μένω εἰς τὸ κάτω πάτωμα πάντοτε, ἂν δὲ κανεὶς θεατρῖνος παρῇ...